Kim Moelands

'De komst van Balou was een keerpunt in mijn leven'

Tekst en foto's: Emilie Pieters en Eimer Wieldraaier

In *Ademloos* beschrijft journaliste en thrillerrecensente Kim Moelands de dood van Ron, haar grote liefde, ten gevolge van taaislijmziekte, een aandoening waaraan ze ook zelf lijdt. Wat volgde na zijn overlijden, was een diep dal. Toch bleek er licht aan het eind van de tunnel, niet in de laatste plaats dankzij het hondje Balou. Zoals ze zelf zegt: 'In feite mijn tweede liefdesgeschiedenis'.

'Nadat Ron, mijn grote liefde, was overleden zeiden de mensen tegen mij: 'Zou je daar niet een boek over schrijven?' Ik zag dat helemaal niet zitten, dacht: ik heb niks te vertellen en kom waarschijnlijk niet verder dan tien A4'tjes. Omdat iedereen er steeds maar weer over begon – en zeker Sander, de marketingmanager van mijn uitgeverij – kreeg ik echter iets van: zal ik het toch eens proberen? Op een gegeven moment was ik buiten aan het wandelen met Balou, mijn hond. Het had net geregend en de zon kwam door, waardoor die typische geur ontstaat. Ineens kreeg ik inspiratie. Thuis ben ik achter de computer gaan zitten en heb een klein stukje geschreven. Daarna volgden nog twee stukjes, die ik Sander liet lezen. Hij inspireerde mij om door te gaan. Na overleg met Heleen, mijn uitgever, besloot ik een poging te wagen en op 8 oktober vorig jaar, na een weekje vakantie, ben ik begonnen. Een half jaar later was het boek klaar.'

BRAIN DUMP

Het resultaat is een persoonlijk en heftig relaas waarin Kim Moelands haar leven met Ron beschrijft, die op jonge leeftijd overlijdt aan taaislijmziekte (*cystic fibrosis*). Kim, inmiddels 33 en zelf ook lijdend aan de aandoening: 'Om echt te kunnen schrijven, heb ik eerst een soort 'brain dump' moeten doen. Gewoon gaan typen als een kip zonder kop, zonder structuur of chronologie. Als ik die eerste teksten nu teruglees, verbaast het me dat de uitgever überhaupt met mij door wilde. Ik heb het boek dan ook grondig herschreven. Maar voordat ik daaraan toekwam, belandde ik een maand in het ziekenhuis, na die krachten slopende schrijfuitbarsting. Daarna was mijn hoofd schoon en vond ik mijn stem, waardoor iedereen nog enthousiaster werd. Toen heb ik de tweede helft van het boek geschreven en het eerste gedeelte herschreven.'

HELEMAAL TERUG

Hoe moeilijk is het zoiets intiems als het lijden en de dood van een geliefde te beschrijven? Kim: 'Ontzettend moeilijk. Ik heb het boek vanuit mijn hart geschreven, moest helemaal terug naar drieënhalf jaar geleden om die tijd opnieuw te beleven. Zo voelde het ook, dus dat was enorm heftig. Op het moment dat Ron weer stierf in mijn armen, voelde ik opnieuw dat verdriet van toen. Ik heb doorgezet, maar ik ben echt een paar keer ziek geworden van het schrijven. Zo heftig was het. Ik heb mezelf letterlijk twee keer het ziekenhuis in geschreven.'

UIT DE PUT

Wat maakte dat ze doorzette? Wilde ze een monument oprichten voor Ron? Wilde ze dat het publiek zich meer bewust werd van deze ziekte of wilde ze het verdriet als het ware van zich af schrijven, die emotionele fase uit haar leven afsluiten? 'Achteraf kan ik zeggen dat het schrijven voor mezelf iets heeft afgerond, maar dat was niet de reden dat ik het heb gedaan. Ik ben dit verhaal gaan schrijven omdat mensen vaak tegen me zeiden dat ze zoveel hebben aan de manier waarop ik in het leven sta, hoe ik de dood van Ron verwerkt heb, hoe ik ondanks alles kan genieten van dingen en zodoende beter heb leren relativeren. Hopelijk is dat zo. Ik wil mensen inderdaad laten zien dat er toch nog hoop is, ook al gebeurt er iets verschrikkelijks in je leven. Dat gaat niet altijd gemakkelijk. Zelf heb ik heel diep gezeten. Ik wilde echt dood, maar niettemin heb ik een manier gevonden om door te gaan. Dát proces wilde ik laten zien. Daarnaast wilde ik tonen hoe mooi de liefde kan zijn en hoe kostbaar tijd is. Veel mensen razen maar door in deze 24-uurseconomie, staan niet stil bij de dingen die werkelijk belangrijk zijn. Verder wilde ik aangeven hoe het is om te leven met een chronische aandoening. Wat tevens meespeelde, was dat ik uiteindelijk bij een medium terecht ben gekomen, hoe nuchter ik ook in het leven sta. Dat gaf mij een soort geruststelling, omdat er na de dood toch iets blijkt te zijn. Ook dát wilde ik met anderen delen, plus het feit dat je met humor toch een eind komt. Maar mijn boodschap is bovenal dat je zelf de keuze hebt. Ik heb er op een gegeven moment zelf voor gekozen uit de put te klimmen.'

ZUURSTOFTANKJE

Net als Ron lijdt Kim aan taaislijmziekte, een aandoening met een slechte prognose. Moelands: 'In onze relatie was hij de zieke partij en ik de 'gezonde' partij, dus ik heb altijd voor hem gezorgd. Nu merk ik dat ik, qua ziekteverschijnselen, steeds meer op hem ga lijken. Ik word steeds zieker. Bij Ron en anderen heb ik gezien welke complicaties er kunnen optreden. Ik weet alle manieren waarop ik dood kan gaan. Eigenlijk weet ik te veel en dat maakt het leven niet altijd gemakkelijk. Tegen die verdere aftakeling zie ik erg op. Met wat creativiteit en aanpassing kan ik nu nog de dingen doen die ik wil bereiken, maar straks zit ik aan een zuurstoftankje en word al niet goed als ik mijn hand opsteek. Op dat moment verheug ik me niet bepaald, zoals je zult begrijpen. In mijn achterhoofd zit altijd het besef dat

ik jong zal sterven, maar als je daar continu mee bezig bent, heb je geen leven en zie je de mooie dingen in het heden niet meer. Om die reden heb ik geleerd om heel sterk in het nu te leven. Dat kan neerkomen op simpelweg genieten van een mooie bloem in de berm, een geurig kopje koffie of een goed gesprek.'

ENERGIE

Is er nooit woede, bijvoorbeeld vanwege het tekort aan donororganen en de politieke onwil om een eind te maken aan die schrijnende situatie? 'Het maakt me niet zozeer kwaad, maar eerder moedeloos. Ik ben voorstander van een ander donorbeleid, maar de politiek wil de huidige aanpak niet veranderen, zoals begin oktober weer bleek in de Tweede Kamer. In plaats van actieve donorregistratie wordt het aloude donorcodicil opnieuw van stal gehaald. Dat schiet natuurlijk niet op. Het is frustrerend dat de wetenschappelijke mogelijkheden die er zijn, niet kunnen worden benut, omdat mensen zonder verstand van zaken anders beslissen. Dat betekent simpelweg dat ik daardoor doodga, want de wachtlijst voor donorlongen is zo lang, dat ik bezig ben aan een kansloze missie. Als het beleid zou neerkomen op: 'Iedereen is donor, tenzij hij of zij anders aangeeft', zou dat mijn leven en dat van anderen absoluut kunnen redden. Het moment van woede ben ik, zoals gezegd, echter al langgeleden gepasseerd. Dat is zonde van mijn energie en ik heb niet zoveel energie.'

ONDERSPIT

Taaislijmziekte is een erfelijke aandoening. 'Ik ben ermee geboren en weet niet hoe het is om gezond te zijn. Wie lijdt aan cystic fibrosis, kampt met een chronische longinfectie die altijd van binnen woedt en die je met behulp van heel veel medicijnen en allerlei pufjes een beetje onder de duim moet zien te houden, maar die je er nooit onder krijgt. Sterker nog: je verliest steeds meer terrein en uiteindelijk delf je het onderspit.'

BALOU

Behalve de ziekte vormen ook dieren in zekere zin een constante in het leven van Kim Moelands. 'Ik heb tot mijn achttiende, negentiende paardgereden en ben van jongsaf aan gek op honden. Vroeger thuis hadden we een Keeshond. Omdat mijn moeder allergisch bleek, moest die hond naar mijn oom en tante. Vreselijk vond ik dat, want ik was stapelgek op dat dier.
Nu heb ik zelf een hond. Balou is ongeveer zes en komt uit Bosnië. Ze werd daar op straat gevonden en is naar het asiel van Wilma de Joode in Tuzla gebracht. Twee jaar heeft ze daar in haar eentje in een houten hok gezeten, omdat ze bang was voor andere honden. Daarna is ze naar Nederland overgebracht, maar omdat niemand haar wilde hebben, heeft ze lang op een baasje moeten wachten. Ik werkte in die tijd als journaliste voor *Linda Magazine* en deed de goede-doelenrubriek. Ter voorbereiding op een interview met Wilma de Joode zag ik op haar website een foto van Balou. Ron was net overleden en ik vond het verschrikkelijk in ons kille lege huis. Negen maanden heb ik geworsteld met de eenzaamheid, maar het was gewoon niet te doen. Tegen Ron had ik weleens voor de grap gezegd: 'Als jij dood bent, neem ik een hond'. En dat heb ik gedaan, door Balou te adopteren. Balou was getraumatiseerd, bang. Niet alleen voor andere honden, maar ook voor mensen. Als ze mensen op straat tegenkwam, kromp ze ineen. Ongetwijfeld heeft ze veel rottigheid in haar leven meegemaakt en vermoedelijk is ze mishandeld. Nu gaat het stukken beter. Balou is ontzettend zachtaardig. Een schat van een beest.'

BAND

Kim heeft Balou geholpen, maar omgekeerd geldt hetzelfde. 'Nadat ik negen maanden met mijn kop tegen de muur was geknald, werd mijn huis weer een thuis. Ik moest weer voor iemand zorgen. Er was weer iemand blij als ik thuiskwam. Ik had weer iemand om tegenaan te kletsen, ook al praat deze makker niet terug. Ik heb vrienden en kennissen zat – daar ligt het niet aan – maar nadat Ron was overleden, was ik mijn basis volledig kwijt. Door Balou in huis te nemen, hervond ik de kracht om samen opnieuw die basis te creëren. Vanaf het begin was er die klik tussen ons. De band tussen Balou en mij is heel hecht, misschien ook omdat we beiden zulke zachte karakters hebben. We zijn echte soulmates, zo voel ik dat althans, en staan ook niet voor niets samen op de achterflap van *Ademloos*, het boek over mijn

leven met Ron. Mijn connectie met Balou is zelfs zo sterk dat ze voelt hoe het met mij gaat. Als ik in het ziekenhuis lig, logeert Balou bij mijn ouders of bij mijn zus. Gaat het niet goed met mij, dan merken ze dat direct aan haar, daar kun je de klok op gelijk zetten. Laatst bijvoorbeeld lag ik in het ziekenhuis en voelde me opeens heel beroerd. Toevallig keek ik op mijn horloge en zag dat het half twaalf was. Kort daarna belde mijn moeder om te vragen hoe het met me ging. 'Is er soms iets met je aan de hand?' zei ze, 'want Balou keek opeens zo verdrietig'. Omgekeerd geldt hetzelfde. Ik was een keer met Balou op bezoek bij mensen die een tuinfeest gaven. Ze was even aan mijn aandacht ontsnapt en van het ene op het andere moment kreeg ik een heel naar gevoel. Bleek dat ze bijna verzopen was in de sloot vol kroos achter dat huis.'

HYSTERISCH

Is ze, na haar ervaring met Ron, extra bang Balou te verliezen? 'O ja. Nadat Balou op het nippertje was gered uit die sloot, werd ik hysterisch van binnen en dacht: als ze was verdronken, was ik achter haar aan gesprongen. Het verwerken van Rons dood heeft mij zoveel moeite gekost – ik moest op mijn 29ste mijn hele identiteit weer vanaf nul opbouwen – dat ik er niet aan moet denken ook Balou kwijt te raken. Als ze in het begin een beetje vreemd ademde, sloeg de schrik mij al om het hart en dacht: o nee, niet weer. Gelukkig ben ik daar nu iets rustiger in geworden – het gaat iets beter – maar dit hondje is zo ontzettend belangrijk voor mij dat ik hoop eerder dood te gaan dan Balou. Wat er dan met haar gebeurt? Dan gaat ze of naar mijn ouders of naar mijn zus. Dat is een van de eerste dingen die ik heb geregeld, omdat ik niet het eeuwige leven heb en zelfs niet een klein gedeelte daarvan. Ook als ik in het ziekenhuis lig – en dat komt regelmatig voor – moet er immers iemand voor Balou zijn. Dus laat staan na mijn dood.'

LIEFDESGESCHIEDENIS

'Balou is voor mij meer dan een hond. Ze is echt mijn beste matje. Helemaal te vergelijken is het uiteraard niet, maar in feite is Balou na Ron mijn tweede liefdesgeschiedenis. Ik dacht dat mijn hart na Ron was dichtgegaan en dat ik van niets of niemand meer kon houden, maar bij Balou was het liefde op het eerste gezicht. Ik zag haar koppie op de website en dacht: die hond is voor mij. Een maand of twee heb ik het volgehouden om met veel argumenten aan te tonen waarom het voor mij niet handig zou zijn een hond te nemen. Ik had honderdduizend legitieme redenen om het niet te doen, maar ik kon Balou niet uit mijn hoofd zetten. Het voelt echt alsof het zo moest zijn dat we elkaar troffen. Ons eerste contact zal ik dan ook nooit vergeten. Van die kennismaking is een foto gemaakt en dat is de eerste keer dat ik weer gelukkig kijk. Na Rons dood ben ik verschillende keren opnieuw begonnen – het schrijven van het boek was zo'n fase; ook heb ik sinds kort weer een nieuwe relatie – maar de komst van Balou was zonder meer een beslissend keerpunt in mijn leven.'

OVERWELDIGEND

Op 3 oktober 2008 kwam *Ademloos* uit. De aandacht van pers en publiek voor het boek is groot. Is Kim niet bedacht voor de fysieke belasting die alle hectiek met zich meebrengt? 'Wat er gaat gebeuren, weet ik niet, maar tot nu toe zijn de reacties overweldigend. Vermoedelijk vanwege mijn persoonlijke schrijfstijl. Soms heb ik wel eens het gevoel alsof ik in mijn blote kont de straat opga. Ik laat zoveel van mezelf zien. Gisteren zei iemand: 'Toen ik je boek las, moest ik het even wegleggen en mijn vriend bellen om te zeggen hoeveel ik van hem hou'. Woo, denk ik dan; heb ik dat losgemaakt? Dat bezorgt me gewoon kippenvel, maar niettemin vliegt de intensiteit van alle interview- en draaidagen me soms aan. Ik ben immers niet gezond, heb de neiging mezelf over de kop te jagen en sluit niet uit dat ik eind oktober andermaal in het ziekenhuis lig. Aan de andere kant: Balou wacht thuis op mij en dat is altijd heerlijk thuiskomen. Het is op dit moment even chaos, maar bij Balou kom ik tot mezelf. Soms ga ik even bij haar liggen, leg mijn hoofd op haar rug en luister naar haar ademhaling. Dat maakt me rustig.' ■

Ademloos, door Kim Moelands,
Foreign Media Books/Mistral Uitgevers
ISBN 978 90 499 5094 1